

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

REZULTATI PROJEKTA IDENTIFIKACIJA POGOJEV VKLJUČENOSTI UPORABNIKA V PROGRAME (CELO)DNEVNEGA BIVANJA STAREJŠIH NA KMETIJI

Družba DEOS v sodelovanju z **Zavodom Aktivna starost** ter **kmetijami Grobelnik, Senior Turizem in Cilenšek**, od leta 2019 izvaja pilotni projekt z naslovom "**Identifikacija pogojev vključenosti uporabnika v programe (celo)dnevnega bivanja starejših na kmetiji**". Projekt se izvaja v sklopu 2. Javnega razpisa za podukrep 16.9 Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani, ki ga je objavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. **Projekt se sofinancira iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in iz sredstev iz proračuna Republike Slovenije.**

O projektu in projektnih aktivnostih

S projektom smo preučili možnost bivanja starejših oseb na kmetijah in postavili smernice za izvajanje teh dejavnosti na kmetijah. Tekom projekta smo raziskali možnost tovrstne uvedbe bivanja na kmetijah, interes kmetij in posameznikov ter izvedli poskusno izvedbo bivanja na kmetijah. Spremljali in izvajali smo celodnevno in dnevno bivanje odraslih in starejših oseb, ki niso odvisne od tuje pomoči pri opravljanju osnovnih dnevnih opravil.

Glavni cilj projekta je bil **proučitev možnosti diverzifikacije kmetijskih dejavnosti na dopolnilne dejavnosti celodnevnega bivanja in dnevne oblike bivanja odraslih in starejših oseb**, ki niso odvisne od tuje pomoči pri opravljanju osnovnih dnevnih opravil.

Projektni cilji in tudi končni rezultati projekta pa so obsegali opredelitev smernic, ki definirajo osnovne pogoje za izvajanje novo oblikovanih programov, oblikovanje vstopnih pogojev za (celo)dnevno bivanje starejšega na kmetijah, opredelitev načinov in metod spremljanja zdravstvenega stanja uporabnika in opredelitev načinov in metod prehoda uporabnika v druge storitve, ko bivanje na kmetiji ni več mogoče.

Ključne izvedene projektne aktivnosti tekom trajanja projekta so na začetku obsegale najprej zagotovitev pogojev za izvajanje bivanja na kmetijah, ki je obsegalo prilagoditev prostorov, izobraževanje kmetij, priprava dokumentacije, registracije dopolnilnih dejavnosti, informiranje uporabnikov in promocijo projekta. Sledilo je izvajanje programov na kmetijah, kar je zajemalo izvedbo dnevnega in celodnevnega bivanja, vzpostavitev multidisciplinarnega tima, spremljanje in izvajanje namestitvev, spremljanje zdravstvenega stanja uporabnikov, prejem dodatnega dohodka kmetijam, vključevanje ranljivih skupin in izvedbo izletov na kmetije. V zadnjem letu projekta je poleg izvajanja projektnih aktivnosti, potekal tudi prenos znanj, ugotovitev in informacij o projektu s strani vključenih kmetij, na druge zainteresirane kmetije. Izvedli smo tudi javne dogodke za razširjanje rezultatov in ugotovitev projekta na zainteresirano javnost in za najmanj 15 kmetijskih gospodarstev, ki niso člani partnerstva. Potekala je priprava analize izvedljivosti in opredelitev smernic za izvajanje programov ter evalvacija projekta s strani zunanjega izvajalca Socialne zbornice Slovenije.

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Doprinos projekta

Novo oblikovan program prispeva k razbremenitvi sistema dolgotrajne oskrbe in nudi dodatne možnosti starejšim pri načrtovanju življenja v starosti, za uporabnike pa ponuja bolj domače preživljanje starosti v mirnem okolju. Uporabnikom smo s projektom omogočili daljše in bolj kakovostno življenje, prispevali k deinstitucionalizaciji starejših in k aktivnemu staranju prebivalstva. Vključene kmetije so ustvarile dodaten, trajnostni vir prihodkov v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in tudi dosegle boljšo izrabo lastnih kapacitet ter pridobila dodatna znanja za delo s starejšimi osebami.

Interes in mnenja

Tekom projekta in izvajanja namestitvev je partnerstvo spremljalo zadovoljstvo uporabnikov z namestitvijo (preko anket zadovoljstva), s spletno anketo pa tudi zainteresiranost kmetij v Sloveniji po izvajanju takšnih programov na kmetijah in mnenje ter potrebo po takšnih storitvah s strani prebivalstva. S strani uporabnikov, ki so bivali na kmetiji, je partnerstvo prejelo pozitivne povratne informacije. Veliko je bilo tudi povpraševanja in sicer največ s strani nesamostojnih oseb in oseb za kratko, počitniško bivanje. Manjši interes s strani uporabnikov smo sicer zabeležili v obdobjih pojavov COVID-19 in med zaostrovanjem ukrepov proti le temu, pri čemer je šlo za izredni dogodek.

Rezultati spletnih anket o zainteresiranosti za bivanje so pokazali, da 83% anketirancev zaznava potrebo po takšnih oblikah bivanja in željo po dodatnih možnostih za starejše. Pozitivne razloge za izvajanje takšnih programov vidijo predvsem v možnosti druženja, dodatnih aktivnosti, v spremembi okolja, večjemu stiku z naravo, v domači hrani in v možnosti različnih aktivnosti v naravi. Polovica anketirancev je izrazila, da bi se prvotno odločili najprej za krajšo celodnevno bivanje (do 1 meseca z nočitvami) in dnevne oblike bivanja.

Med anketiranimi kmetijami, v anketi o interesu za izvajanje bivanja, je 57% kmetij izrazilo, da imajo/opažajo nihanje v prihodkih (npr. v turizmu, glede na letni čas, vremenski pogoji). Skoraj polovica anketirancev pa je prav tako zaznala potrebo starejših in drugih oseb po možnostih bivanja na kmetijah. 56 % anketiranih kmetij je izrazilo željo, da bi želeli izvajati dnevno obliko bivanja na kmetijah, 36% pa bi želelo izvajati celodnevno bivanje. Največje prednosti vidijo pri dodatnem prihodku, želijo pomagati starejšim, želijo vključiti osebe v aktivnosti na kmetiji in zapolniti proste kapacitete. Skupno 87 % anketiranih oseb je označilo, da se jim zdi zelo pomembno sodelovanje z drugimi institucijami za izvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Večini anketiranih kmetij se zdi ideja o takšnem bivanju zelo zanimiva in dobrodošla. Kot najpogostejše ovire, ki jih vidijo za trenutno izvajanje pa so primernost prostorov, opredeljevanje storitve samo za samostojne osebe, premalo znanj s področja dela s starejšimi, zakonska podlaga za izvajanje in dovoljenja.

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

Doseženi rezultati projekta:

1. rezultat: Definirani vstopni pogoji za (celo)dnevno bivanje starejših od 65 let v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.
2. rezultat: Definirani načini in metode spremljanja zdravstvenega stanja uporabnika v času njegovega bivanja na kmetiji
3. rezultat: Definirani načini in metode prehoda uporabnika v druge storitve/programme na področju socialnega varstva starejših, ko bivanje na kmetiji ni več mogoče.
4. rezultat: Oblikovane smernice za vključitev novo oblikovanega in testiranega programa v zakonodajo, ki bodo temelj za zagotovitev trajnosti novo oblikovanega programa.

Partnerstvo je s projektom opredelilo smernice, ki definirajo osnovne pogoje za izvajanje novo oblikovanih programov, oblikovali so vstopne pogoje za bivanje starejših na kmetijah, opredelili načine in metode spremljanja zdravstvenega stanja uporabnika v času bivanja uporabnika na kmetiji ter načine in metode prehoda v druge storitve, ko bivanje na kmetiji ni več mogoče.

Tekom projekta smo v partnerstvu izvajali tudi testne nastanitve za osebe, ki ne potrebujejo pomoči pri osnovnih življenjskih opravilih in z željo po spremembi namestitve. Partnerstvo je ugotovilo, da se na kmetiji lahko izvajajo različne oblike bivanja. Od krajših in daljših celodnevni bivanj na kmetiji, dnevnega bivanja z periodičnimi dnevnimi obiski, izleti, dogodkov in delavnic na kmetiji. Opredelili smo, da lahko na kmetiji bivajo samostojne starejše osebe, ki smo jo lahko enakovredno uvrstili tudi v 1. kategorijo upravičenosti do dolgotrajne oskrbe, glede na Zakon o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 196/21). Menimo pa tudi, da imajo lahko možnost namestitve tudi osebe, ki se uvrščajo v t.i. 2. kategorijo. Torej tudi nesamostojne osebe, ki potrebujejo manjšo pomoč, če je ta zagotovljena iz drugih virov ter so zagotovljeni posebni pogoji (npr. ko ima oseba na voljo dodatno pomoč- pomoč na domu, ko prostorski pogoji kmetije ustrezajo, dodatno spremljanje namestitev, ipd.). Od takšnih oseb smo tekom projekta prejeli tudi največ povpraševanja ter interesa. Predlagamo, da se v takšnih primerih ob namestitvi izpolni analiza tveganja ter se uporabnike in njihovo bivanje spremlja. Bivanje bi morali spremljati strokovni izvajalci, ki bodo lahko poleg ocenjevanja zdravstvenega stanja zainteresiranih uporabnikov, povezovali kmetije z uporabniki in nudili strokovno podporo tako uporabnikom in svojcem, kot tudi članom kmetijskega gospodarstva.

Zdravstveno stanje uporabnikov vključenih v programe se tekom njihovega bivanja na kmetiji spremlja s pomočjo ocenjevalnega orodja OLDO, ki naj bi se ga uporabljalo tudi v okviru drugih storitev na področju varstva starejših, ob uveljavitvi določil v zakonu o dolgotrajni oskrbi. Samo ocenjevanje poteka v obliki polstrukturiranega intervjuja z upravičencem in svojci, ob sprejemu, na šest mesecev bivanja oziroma po potrebi bolj pogosto. Ocenjevanje izvedejo zunanji strokovni izvajalci (npr. multidisciplinarni tim). Ti bodo nudili tudi strokovno podporo kmetijam in spremljali programe bivanja ter zadovoljnost vseh vključenih.

Ob morebitnem poslabšanju zdravstvenega stanja ali želji uporabnika po drugačni namestitvi, pa so zunanji strokovnjaki, ki spremljajo namestitve, nudili pomoč pri prehodu v druge oblike namestitve, kot so namestitve v institucionalno varstvo, bolnišnično zdravljenje, vrnitev v domače okolje, preselitev k svojcem, preselitev v oskrbovana stanovanja, itd. Ob prehodu je potrebno nuditi oporo tako

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.
Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,
Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti
Zavod Aktivna starost, so.p.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

uporabnikom, ki so vključeni v programe, kot tudi kmetijam. Takšne oblike svetovanja pa po navadi vključujejo pregled možnosti, ki so na voljo uporabnikov glede na ugotovljeno stanje, predstavitev možnosti in pravic uporabnika, svetovanje uporabniku, pomoč pri urejanju nove namestitve, pomoč pri prehodu, povezovanje kmetije z novimi uporabniki, itd.

Doseženi dodatni rezultati projekta so tudi zaposlitev nove osebe za čas vsaj polovice trajanja projekta pri vodilnem partnerju ter kvalitetno in strokovno usposobljeni člani partnerskih kmetijskih gospodarstev, ki so opravili najmanj 24 urno usposabljanje s področja dela s starejšimi (72 ur izobraževanja na celotno partnerstvo). V zadnjem letu projekta je kmetija Cilenšek dosegla več kot 5.000 EUR dodatnih prihodkov iz naslova novo vzpostavljenih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, dodatne prihodke pa sta ustvarili tudi drugi dve partnerski kmetiji.

Na vseh vključenih partnerskih kmetijah smo skupno tekom projekta v program celodnevne bivanja vključili 29 oseb ter 95 oseb v program dnevnega bivanja, kljub upadu interesa v času epidemije COVID-19. V okviru delavnic, obiskov kmetij in medgeneracijskih druženj pa smo v projekt vključili 26 oseb z invalidnostjo ter 47 otrok, od tega tudi 3 otroke s posebnimi potrebami. Poleg starejših vključenih v celodnevno in dnevno bivanje, smo vključili tudi druge starejše in odrasle osebe, in sicer 75 starejših in 3 odrasle v dogodke in projektne aktivnosti izven lokacije kmetije. Vsaka izmed treh partnerski kmetij je tekom projekta znanje predala najmanj dvema kmetijskima gospodarstvoma, kmetija Cilenšek celo trem, ki so pokazale interes za izvajanje predmeta projekta v skupnem trajanju 8 ur na vključeno kmetijo (skupaj 56 ur za celotno partnerstvo).

Tekom projekta smo preko informativne točke Deos, objav na spletnih straneh, različnih medijskih in tiskanih objav ter na različnih dogodkih obveščali o pilotnem projektu. Da bi partnerstvo razširjalo ugotovitve in rezultate pilotnega projekta tudi na druge organizacije in kmetijska gospodarstva, smo v zadnjem letu sodelovali na okrogli mizi na temo dolgotrajne oskrbe v Semiču in pripravili zaključni dogodek, ki je potekal 22. 9. 2022 v Ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu. Tako smo o rezultatih in izvedbi projekta informirali najmanj 15 kmetijskih gospodarstev, ki niso člani partnerstva. O doseženih rezultatih in ugotovitvah pa smo zainteresirane osebe informirali tudi preko elektronske in navadne pošte, na različnih srečanjih, prek telefonske komunikacije in informirali v medijskih in spletnih objavah.

Dosežki projekta

Tekom trajanja projekta je partnerstvo sodelovalo z zunanjim izvajalcem Socialno zbornico Slovenije, za evalvacijo projekta. Testno smo izvajali bivanje na vseh kmetijah, vse tri kmetije pa so prejele dodaten dohodek. Izobrazili smo člane kmetijskih gospodarstev o socialno varstvenih storitvah in drugih vsebinah za delo s starejšimi ter preko različnih dogodkov vključili različne ranljive skupine v projektne aktivnosti (invalidne, starejše in otroke ter osebe s posebnimi potrebami). Skozi celotno trajanje projekta smo testirali in preizkušali možnosti za uvedbo in izvajanje celodnevne in dnevnega bivanja na kmetijah tudi po koncu projekta ter spremljali tako pozitivne kot negativne vidike ter kakšno dodatno strokovno podporo bi potrebovale kmetije za izvajanje.

Partnerji projekta:

*DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.
Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti*

*Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,
Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti
Zavod Aktivna starost, so.p.*

Ugotovitve

Izvajanje programov celodnevne in dnevne bivanja za odrasle in starejše osebe na kmetijah, prispeva k dodatnemu prihodku za kmetije in pomeni dodatno storitev v socialnem varstvu za starejše. Za izvajanje tovrstnih programov bivanja priporočamo najmanj 24 ur usposabljanje na posameznega člana kmetije, ki program izvaja, ter možnost nadaljnje nadgradnje znanj.

Za izvajanje so potrebne dodatne zakonske opredelitve in vzpostavitev zunanjih strokovnjakov (npr. multidisciplinarni tim, komisija, itd.) za spremljanje bivanja in ocenjevanje upravičenosti. Kot dodaten doprinos k razvoju teh storitev bivanja na kmetijah v prihodnje, pa vidimo v sodelovanju med Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Z možnostjo sodelovanja tudi z Ministrstvom za zdravje.

Velikega pomena za kvalitetnejše bivanje oseb na kmetijah in dodaten razvoj kmetije, ima podporna mreža kmetije. Predvsem njihovo povezovanje z lokalnimi organizacijami, podpora lokalnega okolja in medsebojno povezovanje kot tudi pomoč strokovne službe za povezovanje, ocenjevanje in spremljanje bivanja.

Cena storitve bivanja je opredeljena glede na možne aktivnosti in ponudbo kmetije. Določi jo kmetija sama. Cena je v sklopu pilotnega projekta vključevala bivanje, vključevanje v aktivnosti na kmetiji ter prehrano.

Tekom projekta smo zaznali veliko povpraševanje oseb, ki bi želeli biti kandidati za namestitev na kmetiji, vendar potrebujejo vsaj določeno pomoč pri oskrbi in negi. Zaradi tega gre premisliti o razširitvi obsega storitev na določene elemente oskrbe starejših oseb. Za ta namen bi bilo seveda potrebno ali izobraziti člane kmetije ali pa vključiti zunanje službe. Kot dodatni potencial za razvoj kmetije in kvalitetnejšega izvajanja programov bivanja vidimo tudi v možnostih vzpostavitve dodatnih programov na kmetiji, ter pomoč zunanjih izvajalcev za izvedbo, npr. telovadbe za starejše na kmetiji, povezovalne aktivnosti z obstoječimi v lokalnem okolju, dodatne aktivnosti za poživitev bivanja. Nove aktivnosti za vključevanje starejših in ranljivih skupin ter večje povezovanje kmetij z okoliškimi organizacijami in institucijami bo pripomogla k večjemu razvoju podeželja in kmetijskih gospodarstev z novimi storitvami za starejše. Dodatne možnosti, ki bi se lahko na kmetijah izvajale in kjer smo zaznali povpraševanje, vidimo tudi v možnostih kratkotrajnega počitniškega bivanja starejših, možnost izletov starejših na kmetije iz domov za starejše, izvajanje dnevni delavnic in medgeneracijskih srečanj.

Ponudba na kmetijah tekom projekta

Vsaka kmetija, vključena v projekt, je drugačna in je bila izbrana glede na aktivnosti, ki se lahko izvajajo za starejše na kmetiji ter seveda glede na kapacitete, ki omogočajo dnevno in celodnevno bivanje. Vse tri kmetije so omogočale nastanitve do 6 oseb na posamezno kmetijo. Kmetiji Grobelnik in Senior Turizem sta se osredotočali predvsem na dolgotrajnejše bivanje. Medtem ko se je kmetija Cilenšek osredotočala na kratkotrajnejše bivanje in dnevno bivanje z aktivnostmi za starejše. Samo trajanje bivanja je bilo odvisno od vsakega posameznika - kot krajša ali daljša celodnevna namestitev ali dnevno bivanje.

V ponudbo na kmetiji je bilo vključeno bivanje v urejeni eno ali dvoposteljni sobi, različne aktivnosti na kmetiji po lastnih željah in interesih ter trije obroki hrane dnevno. Tekom bivanja smo uporabnikom

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

ponujali spremljanje njihovega zdravstvenega stanja, izobraževanja na področju aktivnega staranja in storitve dietetike. Na kmetiji se je lahko starostnik udeležil tudi aktivnosti in dela na kmetiji. Glede na željo in potrebo vključenega posameznika v bivanje na kmetiji pa so prilagojene tudi aktivnosti. V aktivnosti na kmetiji se je lahko vključeval po lastni želji. Kot na primer, lahko je hodil na sprehode, bral knjige in časopis, igral družabne igre, se družil z ostalimi stanovalci, sodeloval pri aktivnostih specifičnih za posamezno kmetijo (hranjenje in skrb za domače in druge živali na kmetiji, pridobivanju medu, apiterapija, obiranje grozdja, vključevanje v različne delavnice in dogodke, sodelovanje pri izdelavi različnih izdelkov iz medu, sodelovanje pri sezonskih delih na kmetiji, pomoč pri kuhanju, ogled prikaza starih kmečkih opravil, ipd.).

Predstavitev partnerjev

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d. o. o., je družba v zasebni lasti. Ključne dejavnosti podjetja vključujejo institucionalno varstvo starejših v osmih centrih starejših po Sloveniji, opravljanje socialnovarstvenih storitev v oskrbovanih stanovanjih ter izvajanje služb pomoči na domu in socialnega servisa v okolici centrov. Danes DEOS združuje že osem centrov starejših po vsej Sloveniji in zaposluje več kot 800 zaposlenih, ki skrbijo za okoli 1400 stanovalcev. Največji doprinos družbe DEOS v projektno partnerstvo so strokovno usposobljeni zaposleni, z znanji na različnih področjih in vedno delujejo v dobro tako stanovalcev, kot tudi v dobro drugih starejših oseb v lokalnem okolju. Družba DEOS razvija lastne procese in znanja, da lahko stanovalcem vedno nudi najustreznejšo in najboljšo oskrbo. Z najrazličnejšimi aktivnostmi za stanovalce in druge starejše, neprestano spodbuja k čim bolj aktivnemu in samostojnemu življenju. Posebno pozornost namenja tudi svojcem stanovalcev, da v vsakem trenutku dobijo potrebne informacije. Družba DEOS aktivno sodeluje na področju razvoja storitev v okviru dolgotrajne oskrbe starejših. Sodeluje pa tudi pri izobraževanju mladih prek sodelovanja z številnimi izobraževalnimi ustanovami, z omogočanjem štipendij, in opravljanja prakse. Ker je podjetje soustanovitelj Združenja koncesionarjev domov za starejše – GIZ si prizadeva tudi za promocijo storitev na področju dolgotrajne oskrbe v Sloveniji ter boljši položaj vključenih članov in s tem za boljše pogoje vseh starejših vključenih v aktivnosti storitve dolgotrajne oskrbe. S partnerji doma in v tujini pa se povezuje tudi prek številnih domačih in evropskih projektov, ki nagovarjajo ključne problematike na področju dolgotrajne oskrbe starejših in aktivne starosti ter zdravja starejših oseb.

Zavod Aktivna starost so.p., je socialno podjetje in prostovoljna ter neprofitna organizacija, ki deluje na področju socialnega varstva starejših. S pomočjo strokovnega in motiviranega osebja, poslovnih partnerjev in lokalne skupnosti Zavod Aktivna starost organizira in izvaja programe prilagojene starejšim, s ciljem dviga kakovosti življenja v tretjem življenjskem obdobju. Zavod ponuja pester izbor storitev za starejše, omogoča svetovanje svojce in izobražuje izvajalce programov dela s starejšimi. Zavod AS ponuja pester izbor dnevnih aktivnosti in programov, s čemer spodbujajo vseživljenjsko aktivnost starejših. Ponujajo programe aktivnega varstva starejših z različnimi aktivnostmi za starejše, omogočajo medgeneracijsko družabništvo, spodbujajo vključevanje prostovoljcev za povezovanje starejših z prostovoljci in izobražujejo o prilagoditvi aktivnosti za starejšo populacijo. Najbolj znani programi Zavoda AS so Aktiven dan, Prijatelja srca in Počitniško varstvo otrok z medgeneracijskim druženjem. Njihov doprinos v projektu je bil njihovo znanje in svetovanje za prilagoditev aktivnosti in vsebine programa starejši populaciji. Tekom projekta so pomagali pri pripravi projektne in druge dokumentacije ter zaključnih smernic za izvajanje programov, kot tudi pomagali pri prepoznavi različnih posebnosti kmetij, na podlagi katerih so lahko osebam, ki so bivali nudili dodatne možnosti

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

vključevanja na kmetiji. Svetovali so partnerskim kmetijam pri izvajanju in prilagoditvi različnih aktivnosti za starejše in druge posameznike na posamezni kmetiji. Kot strokovni partner so sodelovali tudi pri izobraževanju članov kmetijskih gospodarstev skupaj z podjetjem Deos, sodelovali pri spremljanju in ocenjevanju namestitev, svetovali kmetijam in izvajali dodatne aktivnosti na kmetijah, skupaj z vodilnim partnerjem DEOS. Z Zavodom AS je partnerstvo tekom projekta lažje vključilo različne ranljive skupine, izvedlo dogodke in izlete na kmetije ter promoviralo in razširjalo informacije o projektu in aktivni starosti na kmetijah do starejših v lokalnem okolju.

Kmetija Senior turizem, katerega nosilec kmetijske dejavnosti je g. Matjaž Mohorko, se nahaja v okolici Lenarta v Slovenskih goricah. Je manjša kmetija z glavnim ciljem starejšim omogočiti preživeti jesen življenja na deželi v sobivanju z vrstniki. Ponuja 6 večjih enoposteljnih ali dvoposteljnih sob z lastno kopalnico in domačo prehrano ter program aktivnega preživljanja prostega časa za stanovalce. Stanovalcem nudijo štiri obroke dnevno in tudi vzdrževanje osebne in posteljne perila. Njihovi pritlični prostori pa so prilagojeni gibalno oviranim osebam. Po predhodnem dogovoru lahko uporabniki s sabo pripeljejo tudi svojega hišnega ljubljence. Na kmetiji so tudi različne živali, uporabniki pa imajo možnost obdelave lastnega oz. skupnega vrta.

Kmetija Grobelnik, katere nosilka kmetijske dejavnosti je ga. Slavka Grobelnik, se nahaja v hribovitem okolju, v vasi Podvrh v bližini Zabukovja nad Sevnico. Gre za v osnovi vinogradniško kmetijo, ki se s to dejavnostjo ukvarja že od leta 1899. Kmetija se že 30 let ukvarja tudi z dejavnostjo sadjarstva in turizma. Kmetija izvaja dnevno in celodnevno bivanje in omogoča bivanje v eno ali dvoposteljnih sobah. Na voljo ima 10 sob za spanje kot tudi večji prostor za druženje. Kmetija nudi domačo hrano, ogledate pa si lahko tudi 150 let staro kamnito vinsko klet. Kmetija je tudi prejemnica različnih nagrad in priznanj za kvaliteto njihovih vin in sokov. Ponuja različne aktivnosti v vinogradu. Kmetija pa obsega tudi travniški sadovnjak, velik zelenjavni vrt, zeliščni vrt in vinograd. Ukvarja se z lastno pridelavo živil rastlinskega izvora.

Kmetija Cilenšek leži v gozdnem okolju v okolici Šempetra v Savinjski dolini. Njihova osnovna dejavnost je čebelarstvo. V bližini kmetije leži tudi jama Pikel. Kmetija se ukvarja s proizvodnjo medu in medenih izdelkov, kot so čebelji vosek ter različne kreme, olja, propolis in različne pijače. Obsega manjši nasad medenih rastlin ter gozdnih površin, s postavljenim čebelnjakom. Ukvarja se s čebelarstvom, pridelavo različnih vrst medu in medenih izdelkov ter apiterapijo. Razvili so tudi svojo linijo kozmetičnih izdelkov. Na kmetiji nudijo možnost krajših celodnevnih bivanj in dnevnega bivanja z aktivnostmi na kmetiji.

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

DEOS

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

DEOS

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

USTVARIMO PRILOŽNOSTI

Partnerji projekta:

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

Matjaž Mohorko, nosilec kmetijske dejavnosti

Anja Skale, nosilec kmetijske dejavnosti,

Slavka Grobelnik, nosilec kmetijske dejavnosti

Zavod Aktivna starost, so.p.